

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

List 33.

V četrtek 17. veliciga serpana 1854.

Tečaj VII.

Vnebovzetje Marije Devlee.

1. Danes odperlo se sveto nebo,
Vse po nebesih veselo je b'lo;
Angeli čast in slavo pojo,
V sveti raj rožo Marijo neso.
2. Družba nebeška z nar več častjo
Sprejme Marijo kraljico svojo;
Jezus objame nje dušo, telo,
Pelje na sedež kraljev u nebo.
3. Sveta Trojica Marijno glavo
S krono kraljevo ovenča lepo;
Vsih devet korov zapoje pa vmes
Angelsko pesem kraljici nebes.
4. Lepo vse juterna zarja zlati,
Lepo se solnce rumeno svetli;
Alj še vse lepši pa tron se bliši,
Kjer zdaj Marija kraljica sedi.
5. V raju kraljuje zdaj mati čez nas,
Prosi Boga za otroke na glas;
Vsmiljenje sije z Marijnih oči,
Serce ljubezni do nas se topi.
6. Kaj bi še treslo se revno serce,
Kaj bi oko še točilo solze?
Saj je Marija vsa polna dobrot,
Vsmiljena mati vsih revnih sirot.
7. Tudi očetje in matere ve,
Le ne tožite čez križe svoje!
K rozi Marii tecite tud vi,
Ona vam križe polajšat' želi.
8. Kaj pa ti, grešnik nesrečni, ječiš,
Sihe se Božje pravice hojiš?
Glej pribežaljše vsih grešnikov je
Mati Marija, ki prosi zate.
9. Dosti clo moraš nedolžen terpet',
Rev in skušnjav in krivic tu na svet';
Pa ne obupaj, nikar se ne boj,
Zdihni: Marija, na strani mi stoj!
10. Kadar se bomo pa mogli ločit'
Ino na vselej ta svet zapustit';
Takrat, Marija! te prosim lepo:
Pelji nas k Jezusu v sveto nebo!

J. V.

Mati, — rednica svojiga otroka.

Mnogokrat in veliko se piše in govori od domače izreje in sicer po pravici, zakaj resnično je treba, da se od tega prav pogostoma govori, ker dobra ali slaba izreja ni samo podlaga sreče ali nesreče posameznih otrok, staršev, rodovin, ampak tudi podlaga blagra ali nesreče držav in ljudstev. Zatoraj se za dobro odreja otrok nikoli preveč ne stori, in slednji ud človeškiga rodu naj si po moči prizadeva, da se to dobro delo, ta terdna podlaga

prihodnjiga blagra, kolikor more, podpera; zatoraj pa tudi jaz želim, pripomoči kaj k zverševanju te imenitne naloge človeške družbe. Ker pa prvi, pravim prvi rednik ni tolikanj oče, ampak mati rednica svojih otrok, zatoraj bi rad današnje besede ljubim materam v serce vtisnil, da bi jih nekoliko podučil, in s tem podukam jim zljajševal preimenitno delo, kteriga nikdar preskerbno opravljati ne morejo, delo, katero nikdar dokončano ni, katero se, bodi Bogu potoženo, pa vender tolikrat skoraj popolnoma zanemarja, v škodo in kvar otroka, staršev, in sorodnikov, in velikrat v njih časno in večno pogubo! Kar namreč svoje namembe ne dopolnjuje, je zaverženo, kar ne koristi, škoduje, in drevo, ki sadu ne rodi, se poseka in v oginji verze. — In človek, — čemu je vstvarjen? —

Če dragim zakonskim dobrotljivi stvarnik kteriga otroka, zlasti če je prvi, podari, kako se vender zveseljuje njuno serce! Mati posebno — pozabljenec so vse bolečine, zakaj dete, priserčeno ljubo se ji je porodilo, meso je od njeniga mesa, njena nar posebniji, nar dražji lastnina! In če mati ni samo mati, ampak pobožna mati, tedaj ji je ljubo dete ko predrago darilo nebeske milosti, nji zročeno neumerjoče blago, lastnina, ktera se ji nikdar ne sme zgubiti, ud in lastnina Kristusova, vstvarjena in namenjena, da njega spoznava, njega ljubi, in da bo enkrat tam, kjer je on. Zatoraj se pa večkrat pobožna mati, kadar svoje ljubeznjivo dete ogleduje, proti nebu ozre, ter reče: Naj bo, nebeski Oče, njegovo življenje tebi posvečeno! Obvaruj ga zapeljevanja in greha! Vodi ga s svojo milostivo roko, razsvetluj ga s svojim spoznanjem, in vnemaj ga s svojo ljubeznijo! Podeluj mu, blagodarji Oče, obilo sreče tukaj na zemlji, unkaj pa večno zveličanje! — Ali zdaj je tvoja dolžnost zvesto in pridno pomagovati, da bo tvoja prošnja se spolnovala. Kaj maliga je: otroka poroditi: to stori tudi nar slabji mati. Kaj večiga je, porojeniga dobro zrejevati. O kakošna nesreča in nadloga je za porojene in za ves svet, če se ne odreja kot Božji otroci, ampak kakor peklenski služabniki. — In tedaj me poprašuješ, skerbna mati, kaj moraš li storiti, da bo tvoj otrok tukaj na zemlji dober in srečen, unkraj pa zveličan, ali kar je ravno tisto, da bo tvoj otrok dobro zrejevan? — Skerbeti moraš, da se tvoj otrok pobožnosti, da se pokornosti, da se delavnosti, da se zderžljivosti vadi in uči. Na tem čveterim obstoji vsaka dobra odreja in čednost in vrednost tvojiga otroka.

Da svojiga otroka pobožnosti vadiš in učiš, tedaj govori, kakor te že lastna pobožnost naganja, govori rada z otrokama in velikrat od Boga in

od njegovih del. In kako lahko je to? Glej! vse, karkoli je okoli tebe in okoli tvojiga otroka, vse, karkoli vidiš in pregleduješ s svojimi očmi, vse je delo Božje. In če je vse, od nar večiga do nar manjšiga, Božje delo, o koliko neskončno veliko reči ti je danih in pred tvoje in tvojiga otroka oči razpostavljenih, kar ti slednji dan, de, slednjo uro celo priložnost daje, govoriti od Boga, in od njegove vsigamogočnosti, modrosti in ljubezni! Le obračaj vse to v svoj prid in svojiga otroka dvojo korist, prvič ga namreč z vsim, karkoli ima, in kar je, in z vsim, karkoli okoli sebe vidi, soznanjaš, in drugič, ga s tem tudi pobožnosti vadiš. Kaj je namreč pobožnost? Ali ni pravo spoznanje nebeskiga stvarnika, zakaj iz spoznanja se vnema in izvira ljubezen. —

Po takim ravnanji se tvoj otrok pobožnosti in pa tudi razumnosti vadi. Govori pa ž njim rada in pogostoma od Sinu Božjiga, Gospoda našiga in zveličarja. Tudi tukaj, glej, koliko prilik! Pričemsí z ljubeznjivim nebeskim detetam v jaslih do njegoviga častitljiviga vnebohoda, kolika množica svetih dogodeb, govorov, djanj in terpljenj! Vzemi sveto povestnico, in pripoveduj mu iz nje! Naj potem otrok pripovedovano ponavlja, in potem mu razlagaj pripovedovano. Tvoja beseda se bo otrokovimu sercu prilagala; zméraj več bo vediti hotlo in te zméraj radovedno popraševalo; njegova domišljija bo prijetno opravljati imela, in dobro ji bo to djalo, njegovo serce se bo ogrevalo, in svojiga stvarnika in Gospoda bo lepo v notranjim častilo in ga ljubilo. — Naposled, draga kersanska mati! če hočeš, de bo tvoj otrok pobožen, moraš nazadnje ž njim djanja pobožnosti zverševati; z njim moraš moliti, in ga zgodaj vaditi spodobniga obnašanja pri molitvi. Nar bolje, če se sama tako vedeš, kakor se je treba pri molitvi obnašati. Ti moraš ž njim zjutraj moliti. Pri jedi, nuž, de bo s teboj molil in ravno tako pri vsih družih domačih molitvah. Ti moraš ž njim moliti, preden gre spat, ali pa če si zadrževana, mora sam večerno molitev opraviti, tode na glas in razločno, de ti vse slišiš. Pa ne, de bi ga pri dolgih molitvah zadržala, zakaj nikoli mu ne sme molitev dolgočasna postati, in pa še celo zoperna, sicer ga namreč namesti k pobožnosti, napeljuješ k nasprotni nemarnosti za vse Božje reči. In de tukaj nekímu ugovarjanju v okom pridem, akoravno se tvoj otrok zanj se vé de učenih molitev skoraj le iz glave nauči, in jih zgovarja, nič ne dé — saj vender le misli na svojiga ljubiga Boga in mu daruje svoje počesenje in svojo ljubezen, ter se tako pobožnosti vadi. — Kaj pa, mati, če sama ne moliš, če se v tvoji hiši nikdar ne moli, ne zjutraj ne zvečer, ne pred jedjo ne po jedi, ne kadar zvoni in je navada moliti: ne dans, ne juter, ne v praznik, ne v delavnik? Kako, če tvojiga otroka ta ali ta očitno hvali, če se mu prilizovavci še celo čudijo, pa pri petih, šestih letih še Očenaša moliti ne zna? — Glej, tedaj nisi več kristjanka. Zakaj ko bi le na pol kristjanka bila, bi vender Gospodu prvi sad darovala, in mu zročevala zgodnje cvetice, ktere mu hoče tvoj otrok pokloniti, in svojiga otroka bi ne zmaličila in spridila že takrat, ko bi še ves nebeski lahko bil.

Drugo, česar moraš svojiga otroka z mladih nog vaditi, je pokorsina. Pokorsina stori otroka človeka: zakaj otrok, kteri pokoren ni, je v tej zadevi brezumna žival, ter le svoje muhe, svoje poželenje sluša in spolnuje. Pa še več: Pokorsina

svojim staršem skazovana, obsega že tudi uni strah Božji in spoštovanje do njega, do postave in gosposke, ktera sta podlaga in pogoj vere, države in rodovine. Tvoj otrok bo ravno tako kasneje pobožen, in zvest podložnik in dober domačin, kakor je zdaj pokoren. Zateranje samovoljnosti, zapovedljivosti in samosilnosti, ktero pokorsina oklepa, podpera in osrečuje rod in dom. Še več: Nepokorni otrok ni nikoli priljuden, ponižen, ljubeznjiv otrok, ravno zato, ker svoje samovoljne, terdovratne, nepriljudne in samosilne terme ne premaguje. Glej mati, kako imenitna je pokorsina, zatoraj boš pa svojiga otroka resno pokoren biti vadila. Ali kda j? Morde praviš: Kadar bo zavedil se; tedaj bo lahko razločil dobro in hudo, in se bo meni in zapovedi in postavi uklanjal, ker je to dobro in prav. — Kako, ali boš mar pustila, de se bo samovolja tvojiga otroka in vse poželenje njegove slabe nature prav krepko razvijalo, in se vkoreninilo, preden ga boš jela zaterati in berzdati? Kako, ali mlado, že éversto drevo meniš, de boš pripognila, ko se ti nježno cvetico uklanjati treba ne zdi, mené, de je prezgodaj? O kaj še ne! Zdaj uklanjaj debelce, in ga zdaj za pravo rast in za pravo poznejí sprostéranje košatih vej napeljuj, ko ga še lahko po svoji volji obračaš! Glej — že otrok, ki éasi še leta star ni, je vender semtertje samoglaiven, in celo samosilen, ker vpíje in joka in kriči, dokler se mu njegova volja ne spoíni. Tukaj že se mu moraš ustavljati, in njegovo slepo poželenje pod razumno materno voljo uklanjati. O le malímu gospodu ne sramotno služiti in mu streči! — Če je pa že malo dete svojeglavno, samosilno, koliko bolj pa bo odraseno. Tu se že pokazuje silovito vpitje, kričéce zopervanje, pobešanje glave, godernjanje, kljubovanje itd. In to se toliko bolj pokazuje, kolikor bolj si privoljevala leta starímu otroku. Ti, mati, si njegova postava: tedaj je vse na tem ležece, de svojo voljo postavi uklanja. — Kaj pa, če noče tvoj otrok slušati? Vzemi šibo in ne varuj je. Nepokorsino moraš kaznovati, brez prizanašanja, vselej, in po zasluženji.

Pomisli: de si namestnica Božje pravice na svojim mestu, ktera po zasluženji plačuje in kaznuje. Uči naj se tvoj otrok, bati se nepokorsine, in greha, in vsiga, kar kazni nikdar ne uide. Bi bilo pač toliko preširnosti bodi si v grešenji, bodi si v vsim družim ravnanji na svetu, ko bi se otroci z mladiga učili in bi vidili de se nepokorsina vselej ostro in brez prizanašanja kaznuje? — Nadalje pomisli: de tvojiga otroka vsaktere slabe poželenja mikajo. Kako se mora slaba stvar tolikanj silnómu nagnjenju ustavljati, če strah pred kaznijo njeni dobri ali slabi volji ne pomaga? Če tedaj svojiga otroka nikoli ne kaznuješ, ali pa le malo in le éasi in éasi, jemlješ njegovi volji spodbado in podporo, in tadaj si kriva njegove nepokorsine. Zatoraj pa moraš nepokorsino kaznovati, precej, kakor se le količkaj prikaže. Nikar ne govori: bo že slušal in bo priden, ko bo otrok nekoliko odrastel in pamet zadobil. Jaz pravim: de ne bo. Zbudi se res kasneje pamet, pa le zato, de zagovarja otroka, če je kaj napačnega storil. Zbudi se sicer pamet, pa saj pamet éeravno napačno in kazni vredno spoznano ukonča, ne zatere sile slabih nagnjenj in poželenj, ktere so se otroku doslej brez opóvere spolnovale. Kdor zgodaj šibo suče, jo pozneje dene na strop. — Ti to sprevidiš, in rada bi kaznovala, pa ti si tako mehka, otrok ti je tolikanj ljub. Do-

bro: pa če ti je otrok tolikanj ljub, ne pozabi nikar, de je pravična kazen ljubezen. Sramuj se svoje mehkužnosti, ktera nima moči dovelj, de bi ljubezen skazovala, kjer je treba, in nji kaj v dar prinesla. Naj te le serce boli; ravno ta serčna bolečina je dar, kteriga moraš prinesti, de svojimu krivičnemu otroku ljubezen skazuješ. Če se anaš tega zatajenja, si terdoserčna mati. Terdoserčna si proti svojimu otroku, ker podperas njegov greh; neusmiljena si proti sebi, zakaj neskončno bolečino ti bo enkrat napravljaj malopridni otrok, kateri bo morde še celó tvoje nesrečno prizanašanje preklinjal. In če si sama preslaba, pokliči pa očeta na pomoč. — Ali se morde bojiš, de bi se tvoj otrok nad teboj ne serdil, ko bi ga kaznovala; in tedaj ti je nar bolj mar, de ga z božanjem zopet potolažiš. O mati, mati! tako ravnanje obudi v otroku napred misel, in mu jasno dokazuje, de se mu je krivica storila. Tako boš namesti pokorsine le terdovratnost in zanikernost gojila. Tvoj otrok bo razžaljen, ali pa vsaj razžaljeniga se delal, ker dobro ve, de boš prišla, ga božala, in storjeno krivico popravila. Pojdi tedaj, gladi ga, ki ti kljubuje, redi ga svojeglavniga. O nespametna mati, o slabotna mati! — Potem pa tudi ne pozabi, de pravična kazen, čeravno prav ostra, ne razserdi; zakaj otrok, ker se že po natorni svesti krivičniga spozna, bo kazen kakor kaj zasluženiga terpel. Ali to razserdi, če dans kaznuješ, juter pa ne, ce dans tepeš, juter pa božaš; zakaj pri tacim ravnanji se otroku kazen kaj samovoljniga zdi, tedaj krivičniga. Če huda ali jezna tepeš, potolažena pa ne, tedaj se otroku kazen krivična zdi, zato, ker zméraj enako ne ravnaš, ampak kakor te prime, tedaj po svoji čemernosti tepeš ali božaš. Če napake, ki jih otrok ni iz hudobnosti, ampak le zavoljo nepremislika počel, kakor hudobije kaznuješ; zakaj taka kazen ni zaslužena, toraj krivična; glej, to jezi, to razserdi! — (Konec sledi).

Pismo milostliva škofa Friderika Baraga do visokočast. gosp. korarja J. Novaka (pisano v Novim Jorku 23. mal. serp., prejeto v Ljubljani 11. vel. serp. 1854).

Prečastiti gospod korar!

Še zméraj sim tukaj v Novim Jorku, že od 9. roznika sem, jaz, ki tolikanj hrepenim kmalo verniti se k svojim vernim. Pa si ne morem pomagati. Nar pervo sim mogel dolgo časa misionarje čakati, ki so se na jadrilni ladii sem peljali, ti so 13. t. m. prišli, pa moram vender še čakati, dokler skrinj iz harmice, kjer bodo natanko preiskovane, ne dobim, kar se bo morebiti komaj čez dva dni zgodilo.

Moji misionarji so na jadrilni ladii iz Antverpna v Nov Jork prišli, zakaj stroški bi bili preveliki bili, ko bi se bili vsi na soparni ladii sem pripeljali. Jaz sim se pa na soparni ladii iz Liverpoola sem pripeljal. Bilo je pa prav dobro in koristno, de sim naprej šel, in misionarje raji tukaj čakal, kakor na morji z dolgim popotvanjem se mudil. Tukaj časa nisim zguboval, zméraj sim imel dosti opraviti, tudi sim neke bukvice za Indijane na svitlo dal, ob nedeljah pa sim pridigoval, nemško in anglikansko. Zraven tega so mi dobri očetje redemtoristi, pri kterih prebivam, sami od sebe 531 dolarjev (1522 gold.) pridobili, kar bi se ne bilo

zgodilo, ko bi ne bil delj časa tukaj ostal in se z ljudmi malo soznanil.

Moji misionarji so se srečno in ne ravno predolgo vozili, zakaj navadno se 50 do 60 dni iz Antverpna v Nov Jork vozijo, oni so pa v 43 dneh v zavetje Noviga Jorka prišli, kjer so en dan ostali.

Na suho stopivši so vse težave in neprijetnosti morskiga popotovanja pozabili in so bili zopet veseli. Le brata Reša nista hotla z menoj k Indijanom iti in sta raji tukaj v Novim Jorku pri Nemcih ostala.

Tri duhovne sim že naprej poslal na zgornje Mišigansko, bogoslovca Pirca pa v Cincinnati v semenišče. Zdaj imam pri sebi le še gospod Lavtizarja, ki pravi in čuti, de pridobitev ene same duše je veliko več vredna, kakor vse zlato in srebro na svetu, in švajcarja gosp. Steinhauzerja, ki je tudi stanoviten misionar. De sta me Reša zapustila, mi je sicer nekoliko škode napravilo; ali to mi je Božja previdnost dovolj povernila. Oglasila sta se namreč dva Irca za moje misione; Irce imam pa še raji kakor Nemce, zavoljo anglikanskiga jezika, ki ga človek v ti toliko prostorni deželi povsod bolj ali manj potrebuje.

Iz Šmarja Vam bom zopet pisal.

Pozdravim in blagoslovim vse dobrotnike in prijatelje.

Sebe in svoje misione perporočim Vaši pobožni priprošnji in ostajam z vsim spoštovanjem

Vaš

hvaležni prijatelj v Kristusu

† Friderik.

škof in a. n. na zgornjim Mišiganskim.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Milostivi knez in škof so leta v bogoslovsko semenišče zmed 17 prosivcev 11 sprejeli, 2 pa še v negotovosti pustili.

° Iz Tersta nam je več dobrotnikov te dni 86 gold. poslalo v odkupljenje zamurčika, ki naj se imenuje „Jakob Renski“, v hvaležni spomin posvečenja nove cerkve sv. Jakoba.

Iz Gradaške doline. P. H. — V Polhovim Gradcu se je že dolgo časa ljudska šola potrebovala; predvlaskim se je po prizadevanji duhovske in deželске gosposke ustanovila. Zraven družiga učitelja se tukajšnji duhovni pomočnik g. Ignaci Podobnik veliko za podučenje mladine trudi. Zadnji dan mesca julija je bila očitna poskušnja učencev; krog 50 jih je bilo zbranih, dekle manj ko dečkov. Razun dobriga branja, urniga postevanja in čedniga pisanja je bilo posebno prijetno slišati, kako so otroci keršanski nauk lepo znali, in resnice in zapovedi umno razlagali. Tudi nauk od sadjoreje je otrokam bil dobro znan, in v poslednje so se oglasili z mičnim petjem slovenskih pesem, namreč od tičice, zvonov, in poslednje od cesarja. Tudi v tem dvojim so jim namreč imenovani gospod kaplan poduk dajali. De so pridnihi otroci v poslednje zaželenih darov prejeli, bukev in lepih podobie, mi ni potreba posebej razlagati. Kaj je moglo mlade učence in učenke tudi to spodbudovati, de je pri poskušnji mnogo duhovnih gospodov iz okolice in tudi iz Ljubljane, in tudi nekaj gospodičin v pričo bilo. Kaže se po takim s to šolo dober začetek.

Ko sim od šole govoril, v cerkvenim časniku ne smem opustiti tudi cerkvenih reči. Vlani je drug dopisovalec povedal od lepo prenovljeniga veliciga altarja Gradaške farne cerkve; letos moram jaz omeniti prižnico, dva stranska altarja in keršni kamen, ravno tako več

ozaljšano; zraven imam še povedati od drugih štirih stranskih altarjev, ktere vse zdaj ravno tisti mojster kot veliciga altarja, doma iz Cerkljan, predeluje. Čuditi se je, de farna soseska v teh stienjenih letih toliko storiti zamore; zakaj razun altarjev so bile že tudi nove orgle napravljene, kar so g. Jakob Fada fajmošter tukaj.

Naj pridenem pa še nekaj od cerkvenih naredeb v Verhniški okolici. Vidijo se namreč razun družih lepih reči že v poddruženih cerkvah monštrance, ker si verno kmetiško ljudstvo želi ob svojih godiših tudi po manjših cerkvah bolj slovesniga svetiga opravila. Tako je bila na Verzdencu v Horjulski fari že popred monštranca; letos pa so si tako omislili za Lesno Berdo v Verhniški, za Dvor v Gradaški in za Žažar v Podlipski fari. Za druge strani sicer ne vem družiga kraja imenovati, razun Kertine v Dobljanski fari, kjer je pred nekaj leti pobožna oseba precej drago monštranco v dar podelila.

Iz Berda pri Podpeci. Zapisniki pričujejo, kako močno so nekda ljudje svetiga Peregrina tukaj na Berdu častili, kako so ne le iz Krajnskiga, ampak tudi iz daljnjih krajev verni k njegovimu češenju sem vrel in mnogokrat tudi menihi in drugi vikši in nižji duhovni sem prihajali in imenovanimu svetniku v čast tukej maševali. Ti zaznamki pa tudi povejo, koliko obilno pomoč v mnogoterih dušnih in telesnih potrebah so s svojim terdnim zaupanjem njegovi častivci na prošnjo njegovo dosegli. Tode sedanje leta je njegovo češenje in zaupanje v njega ljudem v lastno škodo zlo opešalo. Pozabljeniga spet v spomin sklicati, njegovo češenje na novo obuditi in povikšati, se je preteklo leto njemu posvečena kapelica popravila in malarija obnovila. Ravno iz tega namena se je zdej tudi poskerbelo, de so se lepe podobice svetiga Peregrinu s kratkim popisom njegoviga življenja (ki je mnogim še popolnoma neznano) in z molitvijo njemu v čast naredile. Ravno smo jih prejeli in spoznati moramo, de se je Blaznikova kamnotiskarnica pri tem delu prav hvalevredno skazala in prikupila. Zgorej na eni strani sv. Peregrin pred sv. Filipam Benicijem kleči in ga odpušenja prosi; na drugi strani ga angel v odmenjeno mesto spremlja; v sredi je pa sv. Peregrin, od Izveličarja po noči čudovito ozdravljen. Dobe se te podobice v farovžu tukej na Berdu v cerkveni zalogi. Posamezne podobice (z dvema listama) se dajo černe po dva krajcarja, svitle (brensirane) pa po grošu. To se v oživljenje spomina in češenja svetiga Peregrina vsim sploh, posebno pa romarjem na znanje da, kteri k svetimu Valentinu gredeč tudi svetiga Peregrina še obiskujejo ali v prihodnje obiskali bodo.

Iz Tersta. H. Teržaško mesto je sicer kakor središče avstrijskiga morskiga trgovstva zlo zlo v posvetne reči vtopljeno; vender motil bi se, kdor bi menil, de ondi za pobožniga keršanskiga duha ni nobeniga prostora. Res je bilo, pri veliki množici stanovavcov, število cerkev do zdaj premajhno, vender to pomanjkanje se je zdaj začelo odjenjevati, ko je nova cerkev s. Jakoba dodelana, in se že tudi na napravo druge cerkve v koncu proti novimu lazaretu misli. Stolna cerkev Marije Device in s. Justa je za starosti voljo spomina vredna; pravijo, de je iz časov cesarja Konstantina. Dva kora stranskih ladij sta zastran bizantinske malarije na zlatim dnu in zastran muzivskih (iz pisanih kamničkov zloženih) del gotovo močno stara soditi; srednja velika ladija je pozneje une dve starji kapeli v eno veliko cerkev sklenila; stebri, ki oboke nosijo, so nekje vsi iz starih rimskih zidarij, in pod zvonikam se še ostanki rimskiga tempeljna vidijo. Veliko, mogočno

zidanje je nova cerkev s. Antona, posebno lepo podoba je prejšna jezuitovska cerkev (Ljubljanski stolni je enako delana, samo v manjši meri). Nova cerkev s. Jakoba je v bizantinski šegi postavljena; celo zidanje kaže podobno križa, dve versti osemoglatih stebrov ladijo v tri dele ločite, namesti obokov pa je čez in čez le raven strop, kar na stare bazilike opominja, samo konec veliciga kora je izobokan. Pisane okna lepšajo veliki kor, in verhi je Marija Devica z angeli in s. Jakobam po zgledu cerkve s. Justa na zlatim dnu izmalana; za stransko altarje so majhne kapelice iz stranskih sten izbuhnjene; dveh zvonikov na straneh veliciga kora je eden izdelan, drugi začet. Vsa stena znotraj in zunaj je rumeno pretegnjena, stebri so rudečkasto marmorirani, in kapitali beli.

Tudi od Teržaških samostanov je kaj povedati, ker jih je bilo kdaj več, zdaj pa je le še eden, in še tisti vnanjim akoraj neznan. Pri stari cerkvi s. Antona so bili namreč popred minoriti ali manjši bratje iz reda s. Franciška, kterih perve je s. Anton Padovanski v l. 1228 v Terst pripeljal. Pri cerkvi s. marternikov, ktero so potem mehitaristi dobili, so bili od l. 1114 sem benediktinarji; tudi jezuiti, kapucinarji, in usmiljeni bratje so v začetku 17. stoletja v tem mestu stanovališe dobili. Konec 18. stoletja je bil tudi konec samostanov teh minihov. Iz med vsih miniških redov so ostale le benediktinarice, kterih začetek v Terstu se piše od leta 1278 iz časa škofa Arlonga. Njih samostan sicer že od nekda ni imel posebnih posestev, pobežne nune pa se trudijo za duhovno dobro dela do bližnjiga; veliko let sem namreč imajo šole za mlade deklice, kterih zdaj krog 300 vsakdanji uk obiskuje; število nun seže na 21, in nekaj novic in drugih sester, in opatica je čast. mati Antonija Stimpfl; uk v šoli se daje po nemško in italijansko. Poslednji čas so po previdnosti prečast. škofa Jerneja Legata v Terst prišle usmiljene sestre (sorelle di pietà o di misericordia), ktere so sirotišnico za zapušeno deklice prevzele, v kaznovavnici pa bojo duhovno skerb za jetnike kapucinarji prevzeli.

V e n ě k

v spomin srete nove maše častitiga gospoda
MARTINA TOMBA,
na Dobrovi 13. avgusta 1854.

Raduj raduj dolina,
Dolina lepa Dobrovska!
Velika sreča je dospela
Med hribe tvoje dans vesela;
Domači sin presveti dar
Daruje prvič na altar.
Gospodu zdaj se posvečuje
In ženin cerkvi zaročuje.

Cvetlice ga obdajajo
In lepi venci venčajo;
Saj cvetke vere bo zasajal,
S tolažbo verne bo napajal.
Raduj tedaj dolinica,
Dolina lepa Dobrovska!
Velika sreča je dospela.
Med hribe tvoje dans vesela!

A. P.

Premembe duhovšine.

V Ljubljanski škofii. Gospod Janez Siherl pride iz Terboj v Hrastje za duhovniga pastirja.